

Participatieconferentie druk bezocht

14 januari vond de participatieconferentie in de gemeente Sittard-Geleen plaats. De conferentie was mede georganiseerd naar aanleiding van het éénjarig bestaan van het Participatiehuis van de Westelijke Mijnstreek. Meer dan 250 mensen uit het gehele land waren aanwezig en hebben een zeer zinvolle dag beleefd. Organisatoren gemeente Sittard-Geleen en BMC kijken terug op een geslaagde dag.

“Iedereen deed mee op 14 januari”

“Met veel genoegen kijk ik terug op de druk bezochte conferentie over participatie van 14 januari jongstleden. Met actieve deelnemers uit het hele land en van zeer diverse organisaties. Jammer dat staatssecretaris Jetta Klijnsma niet aanwezig kon zijn.

Waar we het met elkaar over gehad hebben is van groot belang voor onze samenleving: burgers waarmee het om velerlei redenen niet zo goed gaat, toch volwaardig en actief laten deelnemen aan onze samenleving. Als ik terug kijk is de weg naar de conferentie toe eigenlijk in 2007 begonnen.

Met mijn collega's in het college heb ik eind van dat jaar besloten dat het de moeite waard is fors te investeren in het zogenaamde 'granieten bestand'. Daarna heb ik met een aantal medewerkers een 'benen op de tafel traject' doorlopen om alles nog eens goed te doordenken en door te praten. Vervolgens kon de gemeenteraad (raadsbreed) er van worden overtuigd dat het Participatiehuis een belangrijk element van ons nieuwe armoedebeleid zou zijn. En ook de collega's in de Westelijke Mijnstreek wilden samen met ons dat sociale gezicht vormen.

Toen we in 2008 onze methodiek eenmaal hadden ontwikkeld en in december het Participatiehuis openden wisten we dat we een behoorlijke investering deden in een groep burgers met een enorme afstand tot de reguliere arbeidsmarkt. Een diepte-investering die niet binnen afzienbare tijd tot 'uitstroom en schadelastbeperking' zou leiden en waarvan we de opbrengst slechts bij benadering konden voorspellen. Gaandeweg het eerste jaar bewees de methodiek zich.

14 januari j.l. was een gelegenheid om nog eens terug te kijken op dat proces en vooral op de inhoud.

We hebben die dag boeiende discussies gehad, met name over de werking van het concept van het Participatiehuis. En daarbij hebben we overigens ook weer het nodige opgestoken van andere initiatieven in den lande. Het was goed om te zien dat de methodiek waarbij enerzijds de burger gestimuleerd wordt actief deel te nemen in de samenleving terwijl tegelijkertijd aan de multiproblematiek wordt gewerkt, breed wordt gedragen. En dat het de deelnemers aan de bijeenkomst aanzette tot zeer goede inhoudelijke discussies die vaak met veel passie werden gevoerd.

Dank daar voor.

Wat me ook enorm veel plezier deed, was dat de conferentie medegeorganiseerd is door een grote groep deelnemers van het Participatiehuis. Zij hebben hun beste beentje voor gezet als gastvrouw of -heer, als parkeerwacht, aan de servicebalie en in de bediening. En hiermee bewezen hoe nuttig en succesvol het is te investeren in mensen. Ik heb hen al eerder in een aparte bijeenkomst bedankt voor hun grote inzet maar via deze weg doe ik dat nogmaals.

Berry van Rijswijk
Wethouder inkomen, zorg, cultuur en jong zijn in
Sittard-Geleen

Stel die klant nu centraal!

“Kijk nou eens niet naar de wetten die je moet uitvoeren, maar naar de klanten die je moet helpen.”
Prikkelende woorden uit de mond van René Paas, voorzitter van Divosa.

Het succes van het Participatiehuis zit vooral in een klantgerichte benadering. René Paas: “Het begint met oprechte interesse in degene die in de kamer tegenover je zit.” Dat vergt voor velen een cultuuromslag.”

Verder ging Paas in op het totale stelsel van de sociale zekerheid. “Het stelsel van sociale zekerheid is geen natuurverschijnsel. Het is met goede bedoelingen gemaakt, maar soms is het zo ingewikkeld dat het van geen kant werkt,” aldus René Paas. Paas, die zelf wethouder is geweest, brak een lans voor creatief denken door de gemeentelijke overheid. “Kijk nou eens niet naar de wetten die je moet uitvoeren, maar naar de klanten die je moet helpen. Nederland heeft 431 minimumtoeslagen. Als gemeenten die regelingen onder één noemer zouden brengen, zou dat wel eens beter kunnen zijn voor de mensen dan die lappendeken.”

Niet echt iets nieuws of toch wel?

In het Participatiehuis vinden mensen onderdak. Er wordt naar hen geluisterd en er worden concrete stappen met hen gezet. Problemen worden één voor één aangepakt en opgelost. Dit alles met het doel de weg te effenen voor een succesvolle aansluiting bij de reguliere samenleving.

“We verzinnen niets nieuws,” zegt Arnoud Vreugdenhil kwartiermaker en teamleider van het Participatiehuis. “We zijn eigenlijk gewoon een sociale wegenkaart die iets duidelijker is dan andere kaarten. En we leren de mensen die kaart te lezen.” Deze mensen staan letterlijk en figuurlijk aan de zijlijn en vaak al jarenlang. In vakkringen worden ze gere-

kend tot het 'granieten bestand'. Door velen zijn ze maatschappelijk gezien allang afgeschreven. Toch zijn er tal van instanties die beleid maken en uitvoeren om ook deze mensen te laten participeren in onze maatschappij, want "iedereen heeft het in zich om in deze samenleving te kunnen slagen, maar niet iedereen heeft dezelfde afslag genomen," aldus Vreugdenhil. "We gaan diep met de mensen, soms heel diep, maar soms is het ook gewoon leuk. Dan spelen we een spelletje klaverjas met de mensen. Het geeft in eerste instantie niet wat je doet, als je maar je huis uitkomt."

Volgens Arnoud Vreugdenhil was de grootste uitdaging het meekrijgen van andere organisaties in de ontwikkeling van het Participatiehuis. "Er is veel gesproken, soms ging dat lastig, soms soepel, maar we hebben nu een sociale kaart met goede samenwerkingsverbanden."

De workshop: Leren van elkaar

Een interessant onderdeel van de conferentie over structurele participatie waren de zes workshops over de onderwerpen coaching en methodiek, sociale vaardigheden, schuldhulpverlening, het Participatiehuis, financiën en arbeidsmarktbeleid.

De workshop waarin werd teruggeblikt op het ontstaan van het Participatiehuis trok veel belangstelling. Ambtenaren van de gemeente Sittard-Geleen die bij het onderwerp betrokken zijn schetsten aan de hand van een rollenspel de oude en de nieuwe situatie. Zij lieten zien dat 'klanten' voorheen bijna als een soort passieve objecten werden behandeld en dat over hun hoofden heen participatietrajecten werden opgesteld. Tegenwoordig worden de klanten juist heel uitvoerig bij de participatie betrokken.

Tijdens de workshop over schuldhulpverlening werd onder meer ingegaan op de problematiek rond de

bewindvoerders. Omdat deze nu nog particulier werken, komen uitwassen voor waardoor mensen soms nog meer in de schulden raken dan voordat ze een bewindvoerder hadden. Er komt wetgeving aan waardoor een bewindvoerder in de toekomst gecertificeerd moet zijn.

De workshop sociale vaardigheden leidde tot een energerende discussie over de vraag in hoeverre mensen zelf verantwoordelijk zijn als zij schulden maken. Sommige deelnemers vonden heel stellig dat er omstandigheden kunnen zijn waardoor iemand niet voor het ontstaan van financiële wanorde verantwoordelijk kan worden gehouden. Andere deelnemers waren van mening dat iemand, ondanks de omstandigheden, altijd zelf onderdeel blijft van het probleem en dat mensen niet in de slachtofferrol moeten blijven hangen.

In de workshop coaching en methodiek ging het vooral om zelfredzaamheid. Dat doel is voor de participatiecoach belangrijker dan het extern plaatsen van klanten.

Die aanpak lijkt te werken, want het afgelopen jaar zijn van de 350 klanten 300 een trede hoger op de participatieladder gekomen.

De workshop financiën ging onder meer over de vraag hoe het Participatiehuis wordt bekostigd. Daar mag bij diverse gemeenten wel wat meer creativiteit aan te pas komen, zo bleek. De stelling 'daar hebben we toch geen geld voor' kwam daar vaak langs.

In de workshop arbeidsmarktbeleid werd ingegaan op de vraag hoe klanten concreet naar werk kunnen

worden toe geleid. De deelnemers deden mee aan een rollenspel waarin zij woordvoerders van de overheid, ondernemers, vakbonden en het onderwijs speelden. Vakbondsmensen kropen in de huid van ondernemers, hetgeen nu en dan voor enige hilariteit zorgde. Uiteindelijk bleek dat ondernemers niet willen worden opgezadeld met heel veel zorg als mensen uit het Participatiehuis bij hen komen werken. Die rol zien zij voor de overheid. Ondernemers willen zich niet bezighouden met schuldhulpverlening, maar een direct inzetbare, gemotiveerde persoon, die enigszins voldoet aan de werknemerscompetenties.

Een kijkje in de 'keuken' van het Participatiehuis

De participatieconferentie in Sittard-Geleen betekende een bewogen dag, met name voor de klanten van het Participatiehuis, die een actief aandeel hadden in het verloop van de dag. Ook hun begeleiders en andere betrokkenen bij het project beleefden enerverende uren.

Lena van de Ven hielp mee in de catering. Voor haar was het een lange, maar ook een leuke dag. Ze amuseerde zich kostelijk en ze vond het erg prettig om goed opgevangen te worden als het even niet meer ging.

Michel Huigen zette zich in voor een goed verloop van het parkeren. Hij had het naar zijn zin op de parkeerplaats, maar toen hij op een gegeven moment alleen met een coach en de stadswacht buiten stond, voelde hij zich toch een beetje verloren.

Lonneke op den Camp beleefde als coach een spannende en leerzame dag. Zij had veel gesprekken met verschillende mensen om haar netwerk te verbreden en het Participatiehuis te promoten. De vele positieve reacties over de dag ervoer zij als super. Al met al was het voor haar een lange, maar zeker vruchtbare dag.

Andrea Ponsing dacht dat haar gezondheid het niet zou toelaten om de hele dag in de catering te werken. Ze had opgegeven dat ze rond 18.00 naar huis zou gaan. Ze was één van de laatste die weggingen. Ze heeft genoten en heel hard gewerkt, of het nu in de bediening was, in de keuken om de borden op te maken of in de spoelkeuken. De sfeer was goed, er werd gelachen en daarom werd er gewerkt. Het smaakte naar meer, zei ze. Het gaf ook niets dat ze 'kapot' naar huis ging.

Van **Eveline Hermans** hoeft het niet meer. Het werk in de catering was leuk en de sfeer en de collega's prima, maar het wachten tussen de bedrijven door vond ze vreselijk. Soms moest ze gewoon een uur stilzitten totdat ze weer kon beginnen. Als ze gewoon had kunnen doorwerken, was het voor haar ook een geslaagde dag geweest.

Voor **Annemie Gorissen**, die ook in de catering stond, was het daarentegen een leuke dag. Zij heeft hard gewerkt en veel gelachen. Ze ging doodmoe naar huis.

Ook **Tineke Carstens** beleefde een fijne dag in de catering. Net als de meeste anderen vond zij de balans tussen werk, sfeer en collegialiteit goed. Voor haar was het een bevestiging dat dit de richting is die ze op wil gaan als het op werken aankomt.

Chantal de Baere trad op als gastvrouw bij de info-balie. Als er in de hal geen of weinig werk was, betekende dat feest. Zij heeft enorm gelachen, als het nodig was stonden zij en de overige gastvrouwen klaar. Ze kregen veel leuke reacties van de gasten. Doodmoe en met pijn in de voeten ging ze naar huis.

Anouk Harle, die als coach aanwezig was, heeft de dag als waardevol ervaren, "enerzijds om onze werkwijze en ervaringen te delen met anderen, maar ook anderen te horen die op de een of andere manier betrokken zijn bij vergelijkbare initiatieven elders in het land". De mensen met wie zij die dag sprak, waren zeer oprecht en geïnteresseerd. "Daarnaast voelde ik me als coach trots op alle cliënten die zich op een zeer positieve manier hebben ingezet om de organisatie van het congres te doen slagen. Zonder hen was de dag absoluut niet zo succesvol verlopen!", aldus Anouk.

Ernst de Vogel bereidde als coach, samen met zijn collega's Lonneke op den Camp en Anouk Harle, niet alleen een workshop voor, maar het drietal deed ook de werving, selectie en deels de opleiding van de mensen. Ernst de Vogel: "Voor ons stond vast dat de mensen die geselecteerd waren vrijwillig aan dit project moesten meewerken. Hierin lagen de zwakte en de kracht van ons doel: de bezetting voor het congres gemotiveerd en op tijd bij elkaar en opgeleid te krijgen. Voor een aantal mensen is vrijwilligheid gelijk aan vrijblijvendheid. In het begin zag je mensen afvallen die er geen zin meer in hadden, terwijl anderen het een uitdaging of op z'n minst een leuke tijdsbesteding of afwisseling van de dagelijkse sleur vonden. Het was al met al niet eenvoudig en diverse keren moesten we tijdens groepsbijeenkomsten of individuele gesprekken de mensen er van overtuigen dat na A ook B zeggen meer oplevert dan stoppen. Er bleef gelukkig een gemotiveerde groep over."

Van de dag zelf kreeg Ernst vrijwel niets mee. "Het was voor mij belangrijk om gedurende de dag veel onder onze mensen te komen, om mijn waardering over hun inzet te tonen en hen waar nodig te ondersteunen door bijvoorbeeld nog snel even iets te regelen. Voor mij was

dit een feest om te doen. Een workshop geven was ook een aparte ervaring. De reacties waren goed en dat maakte het tot iets bijzonders. Ik heb mij voor niets zo zenuwachtig gemaakt! Uit de gesprekken die ik met deelnemers heb gehad, blijkt dat er een grote belangstelling is voor onze manier van werken en dat maakt mij best een beetje trots op wat ik in het Participatiehuis doe."

Silvie Gulikers zag als coach de mensen opbloeien en genieten van de positieve aandacht die ze kregen. Ze stond aanvankelijk sceptisch tegenover het idee om zo'n groot congres te organiseren met behulp van de klanten van het Participatiehuis. "Maar we hebben kwaliteiten in de mensen gezien die ze zelf niet of niet meer herkenden."

Coby Schutgens stond als coach catering paf van de inzet van de mensen. Ze hadden maar een beetje aansturing nodig. De samenwerking onderling was heel goed en verliep natuurlijk. Het viel Coby op dat de mensen opbloeiden naarmate er meer van hun werd verwacht. Hoe meer inhoud des te leuker ze het vonden. Vooral de samenwerking met de koks en het personeel in de keuken werkte stimulerend. Coby Schutgens: "Ondanks dat er een paar extreme karakters bij liepen, deden zich geen onderlinge problemen voor. Iemand vroeg mij aan het einde van de dag wanneer er weer zoiets georganiseerd werd, want dan zou ze er weer bij zijn."

Stephan Dirix van SWbedrijf Vixia zag het in eerste instantie niet zo zitten in de catering. De groep deelnemers wisselde in het begin regelmatig van samenstelling. Hij vroeg zich af of dit ooit goed zou komen. Gaandeweg bleef er een groep over waarvoor hij een inwerkplan kon opstellen, met de zekerheid dat de motivatie zo groot was dat hij er van op aan kon dat de mensen ook zouden komen. Achteraf zegt hij dat de mensen zichzelf hebben oversteegen, dat er echt teamwork is geweest en dat hij trots is om erbij geweest te zijn. Volgens hem zaten er een paar mensen bij die zonder verdere opleiding de catering in kunnen gaan, omdat ze het in zich hebben.

Zaaldiscussie : Participatiehuis moet voor alle gemeenten verplicht worden

Het plenaire gedeelte van de conferentie werd afgesloten met een discussie over vijf stellingen waarover ook is gestemd.

De volgende stellingen en bijhorende uitslagen zijn hieruit naar voren gekomen.

1. De gemeenten schrijven mensen met multiproblematiek (bijvoorbeeld verslaving, arbeidshandicap, schulden) veel te snel af. 66% van de aanwezigen was het eens met deze stelling.
2. Gemeenten moeten meer geduld hebben met doelgroep, scoren is niet belangrijk. 77 % van de aanwezigen was het eens met deze stelling.
3. De gemeenten moeten alle vormen van participatie weer zelf gaan uitvoeren. 37 % van de aanwezigen was het eens met deze stelling.
4. De gemeente bereikt met deze doelgroep betere resultaten dan UWV en commerciële bedrijven. 75 % van de aanwezigen was het eens met deze stelling.
5. De samenleving profiteert van de aanpak participatiehuis en daarom verdient dit lokale voorbeeld (verplichte) landelijke navolging. 63 % van de aanwezigen was het eens met deze stelling.

Na een zinvolle dag bemoedigende resultaten.

Tot slot

Wij kijken terug op een geslaagde dag waarop veel is gezegd en waarvan we veel hebben geleerd wat we verder in de praktijk meenemen.

Wij hopen dat u als deelnemer ook een goede leerzame dag hebt gehad en dat het u heeft aangespoord tot het verder opzetten van een vergelijkbaar initiatief.

De doelgroep is het waard.

U heeft allen een DVD over het Participatiehuis meegekregen en een USB-stick met daarop de methode. Wij hopen dat u dit ten goede kunt gebruiken.

Wilt u nog eens verder praten over het onderwerp of gewoon meer weten, bel of mail dan gerust naar de heer Arnoud Vreugdenhil: 046-4778326 of arnoud.vreugdenhil@sittard-geleen.nl.

Voor meer informatie kijk ook nog eens op : www.participatieconferentie.sittard-geleen.nl.

Fotografie: Marcel & Myra Kretzers en Anita Kockelkorn.

Deze dag werd mede mogelijk gemaakt door:

Erop af: Doen en delen!
samenwerkingsverband VNG, Divosa en SZW

